

Slechts één speakerzuil op half open

Jack van der Leden

Tijdens haar Sticky & SweetTour (2008/2009) vloog popster Madonna met het vliegtuig van concert naar concert. Dat kwam haar op stevige kritiek te staan vanuit de milieubeweging. Maar ook transport over de weg van de volledige crew, bijna 300 man, en de podia zou het milieu flink belast hebben. Reizende podiumgezelschappen leveren nu eenmaal geen positieve bijdrage aan het milieu.

Nog een voorbeeld. Het gigantische podium van de recent afgesloten '360° WorldTour' van popband U2 verhuisde telkens met 120 trucks van plaats naar plaats. Uit onderzoek bleek dat U2 20 duizend bomen had moeten planten om de CO₂-uitstoot te compenseren van deze verplaatsingen. De band liet het bij het openen van een speciale carpoolwebsite voor de concertbezoekers.

Naast het transport van musici en instrumenten kunnen ook de uitvoeringen zelf milieubelastend zijn. Elektronische instrumenten, versterkers en lampen verbruiken een indrukwekkende hoeveelheid kilowatts. Dat moet anders kunnen, dachten musici Jet Stevens, Laurens Joensen en Fay Lovsky. Zij spanden zich in om eens een milieuvriendelijke muziektheaterproductie te creëren, De Bezemkast – en ze slaagden daarin. Nu is dat voor een driemansband die een korte tournee organiseert binnen een en hetzelfde kleine land eenvoudiger te realiseren dan voor megasterren. Maar toch, De Bezemkast is een eerste sympathieke aanzet op Nederlandse bodem.

Rondreizende Bezemkast

De drie musici zijn geen onbekenden in de muzikwereld. Fay Lovsky bracht als zangeres meerdere albums uit en trok veel aandacht met de Magnificent 7 en haar voorstellingen met Rieks Swarte. Gitarist, componist en liedjesschrijver Laurens Joensen won in 2001 de publieksprijs op cabaretfestival Cameretten en maakte diverse theateervoorstellingen. Samen met contrabassist Jet Stevens leven zij zich gedrieën in De Bezemkast uit bij het maken van milieuvriendelijke 'psycho-akoestische' muziek en absurdistische teksten. In maart en april 2011 trokken ze langs elf kleine theaters voor maximaal 150 man, in Noord- en Zuid-Holland, Zeeland en Deventer. Tijdens de voorstelling volgden de verschillende nummers elkaar in een shufflestijl op: musette, bossanova, hoempa, calypso en americana, afgewisseld met tekst en uitleg. Het publiek en de pers reageerden enthousiast. Het korte fragment van De Bezemkast op YouTube (januari 2011) toont de aanstekelijke creativiteit en humor van het trio en verklaart de positieve ontvangst.

'De muziek was uiteraard vooral akoestisch', vertelt Fay Lovsky, 'slechts één instrument was elektronisch, de theremin, een instrument uit de jaren twintig van de vorige eeuw dat reageert op geluidsgolven. Oh ja, en de vibrafoon gebruikt een beetje stroom, maar verder maakten we alleen gebruik van onversterkte instrumenten, zoals een

Jack van der Ledenis redacteur van *Boekman*

contrabas, twee gitaren, een mandoline en een timple.' Het Casio-keyboardje liep op batterijen, maar was niet versterkt.

De muzikanten werden gedwongen om creatief te zijn en ontdekten dat je ook muziek kunt maken met huishoudelijke apparaten, zoals een bezem, plastic emmers en een zaag. Fay Lovsky: 'Verder deden we het met drie microfoons en een paar meter snoer. Kijk, we wilden natuurlijk vooral mooie muziek maken, maar we zetten tegelijkertijd alles op alles om slechts één stekkerdoos te hoeven gebruiken.'

Blij waren de musici toen ze ontdekten dat ze voor het reizen langs de theaters ('we noemden het De Bezemkast-tournee') geen bus nodig hadden. 'Dus ook het transport was milieuvriendelijk, alles paste in de Renault Mégane Scénic. Inclusief dat ene doosje met cd's, de kostuums. En wijzelf.'

Concessies doen

'Tijdens de optredens gebruikten we slechts één Bose-zuil, die nog niet eens op half open stond. Het stroomverbruik van die paal is te vergelijken met een homestereo', vertelt Fay Lovsky. 'Dat is vrijwel niets vergeleken met de extra versterkingssystemen, zoals PA, monitors en *side fills*, die we normaal gesproken op het podium hebben staan en die elk op zich al veel meer stroom verbruiken dan die ene paal.'

Helaas moesten de musici ook concessies doen. Voor het licht bijvoorbeeld waren zij aangewezen op de voorzieningen in de theaters. Dat pakte in het Ledeltheater in Oostburg overigens zeer milieuvriendelijk uit, want direct bij aanvang van de voorstelling begaf de lichttafel het, vertelt theaterdirecteur John Bolsius.

Fay Lovsky wilde ook weten hoe hoog het energieverbruik in de accommodaties zelf was: 'We hebben er speciaal naar gevraagd. Het bleek dat in theaters de meeste stroom wordt verbruikt in het voorhuis, niet in de theaterzaal.' Dat vonden ze geruststellend. 'Het is misschien maar een bijgedachte, maar vergeet niet dat het publiek op het moment dat het zich in de zaal bevindt, ook energie bespaart. Alles staat immers thuis op zwart, en het gaat dan toch om zo'n 75 huishoudens. Alle theater is in dat opzicht milieuvriendelijk.'

Nieuwsgierig geworden naar De Bezemkast? Iedereen krijgt een herkansing om de 'groene' show te zien. De band gaat van 4 maart tot en met 27 april 2013 opnieuw op tournee langs kleine zalen. Vergeet u niet de lampen uit te doen, voor u uw huis verlaat.